

MERHUM HALİL ETHEM ELDEM'İN TÜRK TARİH KURUMU'NA
ARMAĞAN ETTİĞİ
TÜRK - İSLÂM DEVRİ KİTABE ESTAMPAJLARI

ULUĞ İĞDEMİR

Türk Tarih Kurumu Başsekreteri

İki yıl önce ilim âleminde derin bir boşluk bırakarak aramızdan ayrılmış olan büyük Türk epigrafı rahmetli Halil Ethem Eldem, ölümünden beş yıl evvel, uzun seneler birçok müşkülât ve devamlı bir çalışma ile toplamaya muvaffak olduğu 417 parça ve bir ikisi müstesna hepsi de *Türk - İslâm devrine* ait kitabe estampajlarını *Türk Tarih Kurumuna* armağan etmişti.

Şimdi Kurum kütüphanesinde ve merhumun nezareti altında yapılmış hususî bir dolap içinde itina ile muhafaza edilmekte olan bu estampajları o zaman kendisiyle birlikte tasnif etmiş ve bir listesini hazırlamıştık.

Büyük ekseriyeti *Anadolu beylikleriyle Osmanlı devrine* ait olan bu kıymetli vesikaları ilim âlemine tanıtmayı ve bu vesile ile çok sevdiğim ve saydığım rahmetli Halil Ethem Eldem'in âziz hatırasını hürmetle anmayı vazife bildim. Bu vazifeyi tamamiyle ifa edebilmek için estampajların Kuruma nasıl ve ne gibi şartlarla armağan edildiğinden, bu esnada cereyan eden müzakere ve muhabereleden de bahsetmeği faydalı gördüğümden, *Türk Tarih Kurumunun* 14 Mayıs 1933 tarihli umumî içtimasında bu mesele hakkında cereyan eden müzakereyi içtima zabıtlarından aynen naklediyorum:

« Reis oturuşu açtıktan sonra Halil Ethem Bey söz alarak demiştir ki:

Anadoluda birçok kitabeler vardır. Bunlar mahvoluyor. Bunlardan bir kısmının ben vaktiyle estampajlarını yapmışım. Eğer kabul edilirse, bunları Cemiyete hediye etmek istiyorum. Bunların yekûnu 369 dur. [*] Bunların bir çoğunun aslı bugün kaybolmuştur. Bunlar büyük zahmetlerle aynen alınmıştır, ve fotografiden daha mühimdir; taş ne ise bu da odur, sonra bunların bir çoğuda henüz neşredilmemiştir.

[*] Hediye edilenler 417 parçadır.

Yalnız bunlar için birkaç ehemmiyetsiz şartım var. Bu şartları bilâhare bir mektupla bildireceğim, kısacası şudur:

- 1) Bunlar için kilitli, güzel bir dolap yaptırılması.
- 2) Dolabın üstüne âciz ismimin yazılması.
- 3) Hiçbir suretle bunların kütüphaneden çıkarılmaması.
- 4) Yalnız ciddi çalışacak olanlara gösterilmesi.

Bir de vaktiyle *Tarihi Osmanî Encümeni Mecmuasına* yazdığım «*Kitabeler nasıl kayıt ve zapt edilmelidir*» diye bir risale vardır. Onu da yeni harflerle tekrar yazarak size veririm. İsterseniz bastırır-sınız. Bu gibi kitabeleri kaydedeceklere rehber olur. [*]

Reis Akçura oğlu Yusuf Bey — Efendiler; Reislerimizden Halil Beyefendi Üstadımızın bu teberrülerinden dolayı minnet ve teşekkürlerimi arzedersem, cümlenize tercüman olurum. Emir buyurdıkları hususlar memnuniyetle yapılır. Yalnız kendilerinden dolap vesairenin yapılmasına lütfen nezaret buyurmalarını rica ederiz. Bu eserler Cemiyetimizin kütüphanesinde en kıymetli bir fon teşkil edecektir. Bu münasebetle Vekil Beyefendiden diğer kitabelerin de kaybolmaması için kopyelerinin aldırılması hususunda himmetlerini rica ederim.

Köprülüzade Fuat Bey — Halil Beyefendi bu eski risalele-rini yeni harflerle yeniden yazacaklarını vadettiler. Bundan dolayı kendilerine arzı şükran etmeliyiz.

Reşit Galip Bey — Muhterem Üstat bu hibeleriyle hem yüksek ve asıl bir misal göstermiş oldular ve hem de hepimize bu vadede daha fazla dikkatli ve müteyakkız olmak için ders verdiler. Kendilerine Maarif namına şükranlarımı arz ederim.»

Bu tarihten altı ay sonra estampajlar hususî dolabına yerleştiril-miş ve listesi de hazırlanmış bir halde *Türk Tarih Kurumuna* teslim olunmuş ve bu münasebetle Halil Ethem Eldem ile *Türk Tarih Kurumu* arasında aşağıdaki mektuplar teati edilmiştir.

TÜRK TARİHİ TETKİK CEMİYETİ YÜKSEK REİSLİĞİNE

Cemiyetimizin kütüphanesine acizane takdim ve teberrü ettiğim ve cemiyet tarafından 14.V.1933 tarihli içtimada kabul olunan Ana-doluda Türk devrinden kalma kitabelerin Estampajları 40 muhtelif mahalle ait olmak üzere 255 numara ve 415 parçadan ibarettir. [**]

[*] Bu risale iki ay önce Ankara Halkevi Tarih ve Müze Şubesi yayınları arasında tarafımdan yeniden bastırılmıştır.

[**] Sonradan bunlara Çorlu ve Sakızda bulunan iki kitabe estampajı daha ilâve edilerek yer adedi 42 ve numara adedi 257 ye, parça adedide 417 ye çıkmıştır.

Bunlar Cemiyetin yaptırmış olduğu mahsus bir dolapta leffen takdim kılınan listenin numaralarına göre sırasıyla yerleştirilmiştir.

Türk tarihi için asılları kadar mühim olan bu vesikaların ileride çoğaltılması, hattâ vesile düştükçe daha başka kitabelerin fotoğraflarının da bu koleksiyona ilâvesi temenni olunur. Ancak pek kolay yırtılmak tehlikesine maruz olan bu kâğıtlardan istifade etmek isteyen zevatın mutlak onları kütüphane içinde tetkik eylemelerini ve hiç bir suretle dışarı çıkmalarına müsaade edilmemesini istirham ederim efendim. 22.XI.1933

Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti
Reis Vekili ve
İstanbul Mebusu
Halil Ethem

Halil Ethem Beyefendi

Ankara, 30.XI.1933

İstanbul Mebusu ve Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti Reis Vekili

Pek muhterem efendim,

Tarihimiz için kıymet ve ehemmiyeti takdir edilemeyecek kadar büyük olan ve en ağır zahmet ve emeklerle meydana getirilmiş bulunan Türk devirlerinden kalma kitabe estampajlarını lütfen Cemiyetimize hediye ettiğinizden ve onları hususî dolabına büyük bir itina ile yerleştirmek hususunda ihtiyar buyurduğunuz zahmetlerden dolayı Cemiyetimizin derin minnet ve şükranlarını arz ederim.

Kütüphanemizin en kıymetli eseri olarak lâıyk olduğu dikkat ve ihtimamla muhafaza edilecek olan bu estampajları - mektubunuzda işaret buyurduğunuz veçhile - tetkik edecek zevata ancak kütüphane dahilinde tetkiklerine müsaade olunacaktır.

Bu vesile ile derin saygılarımızı sunarız pek muhterem efendim.

Türk Tarihi Tetkik
Cemiyeti Reisi
Akçura Yusuf

*
**

Listesi aşağıya dercedilen bu estampajlar buldukları mahalle göre ve alfabe sırasıyla tasnif edilerek 1 den 257 ye kadar sıra numarası almış ve malûm olanların hizasına hicrî tarihleri de yazılmıştır. Bunların bir kısmı merhum Halil Ethem Eldem tarafından *Tarihî Osmanî Encümeni Mecmuasında* ve diğer birkaç eserinde, bir

kısmı da Türk ve yabancı başka müellifler tarafından muhtelif vesilelerle neşrolunmuş, fakat mühim bir kısmı - merhumun yukarıki ifadesinden anlaşılacağı üzere - henüz neşredilmemiştir.

Ben münhasıran Halil Ethem Eldem tarafından neşredilmiş olup tarafımdan görülen kitabelerin sıra numaraları hizasına bir (*) işareti koyarak haşiyelerde estampajın sıra numarası ile nerelerde neşredildiğini işaret ettim. Bu haşiyelerde mütemadiyen aynı ismi tekrar etmemek için (*Tarihi Osmanî Encümeni Mecmuası*) nı (T.O.E.M.) rümuza ile gösterdim.

I. AFYONKARAHİSARI

Sıra No.		Hicri sene	Parça
	Sahip Sultanlar Mezarları :		
1	Huand binti Mahmut Bey	748	2
2	Hamza Bey bin Devlet Bey	770	2
3	Ali Bey bin Devlet Bey	791	2
4	Bali Bey bin Bahşı Bey	832	2

II. AMASYA

5	Halfet Gazi Medresesi Kapısında	606	3
6	Tuğrakiye Medresesi (Alâeddin Keykubat I zamanı)	631	1
7	Darüşşifa Kapısı (İlhan Ulcaytu ve İldurmuş Hatun namlarına)	708	1
8/9	Darüşşifa kapısının yanlarındaki hücrelerin üstlerinde	—	2
10	Bayazıt Paşa Camii karşısında kayaya mahkûk Büyük Vakfiye kitabesi (8 metre uzunlukta)	820	1
11	Büyük Ağa Medresesi (Bayazıt II zamanı sekiz köşeli binadır)	894	1

III. ANKARA

12	Alâeddin Camii (minber kapısında Kılıç Arslan II oğlu Engürü Meliki Mesut namına)	594	1
13	Alâeddin Camii (minberin yan kısmında Usta imzası)	—	1
14	Alâeddin Camiinin soldaki kapısı üzerinde Orhan Bey namına Lulu Bey tarafından	763	1

Sıra No.		Hicrî sene	Parça
15	Alâeddin Camiinin sağdaki kapısı üzerinde Murat II namına Sümbül Hatun tarafından	837	1
16	Ahi Şerefeddin Camii (minber kapısında Mesut II namına)	689	1
17	Ahi Şerefeddin Camii (minber gayri tarihî kitabe)	—	1
18/19	Ahi Şerefeddin Camii (minberin yanlarında Usta imzası)	—	2
*20	Ahi Şerefeddin türbesinin Şark taraf duvarında ve yukarı pencere üzerinde Mehmet bin Ahi Hüsam namına	731	1
*21	Kızıl Bey Camiinin minberi kapısında Keykubat bin Feramürz zamanında Germiyan oğlu Yakup bin Alişir namına (Cami şimdi yıkılmıştır. Minber enkazı İstanbul Müzesinde)	699	1
22	Ahi Elvan Camii minberinde tarihsiz	—	1
23	Ahi Elvan Camii minberinde Çelebi Sultan Mehmet namına	816	1
24	Ahi Elvan Camii minberinin yan tarafında usta imzası	—	1

IV. BAFRA

25	Bafra yakınında (Türbe) denilen mahallede Mirza Bey ailesinin mezarları. (700 ve 800 senelerindedir. Kapının üzerindeki Farisî kitabe. <i>tetkika muhtaçtır</i>)		1
----	---	--	---

V. BAYBURT

26	Sultan Süleyman I namına Kal'a kitabesi (Birisî oradan kaldırıp evine götürmüş, Alizade Mehmet Efendi de oradan alıp Bayburt belediyesine teslim etmiştir.)	952	1
----	---	-----	---

VI. BURSA

27	Yıldırım Bayazıt türbesi kapısında	809	1
28	Muradiyede Fatih Mehmet II nin annesinin türbesinde	853	1

20 — T. O. E. M., Sene: 7, Sa. 313

21 — T. O. E. M., Sene: 1, Sa. 113

VII. ÇARDAK [*]

Sıra No.		Hicri sene	Parça
29	Kızlar mezarlığı denilen Yakup Bey ailesi mezarlarından. (Yakup Beyin torunu Ayşe binti Süleyman Çelebi)	899	3
30	Kızlar mezarlığı, (Yakup Beyin torunu Fatma binti Süleyman Çelebi)	902	3
31	Kızlar mezarlığı, bir mezarın yan tarafındaki manzum farisi kitabe	—	2

VIII. DENİZLİ

32	Sarayköyü caddesine nazır eski musluk yanındaki mezarlık duvarında Denizli Beyi İnanç Bey bin Ali namına	735	1
33	Camii Kebirin şimal cihetindeki duvarda ikiye kırılmış olarak Germiyan oğlu Süleyman Şahın mescit kitabesi	770	1

IX. DİYARİBEKİR (Amid)

34	Bir ağaç sandıkçanın kapağındaki kabartmakitabe	745	1
35	Aynı sandıkçanın dört yanında Kurânî kitabeler	—	5

X. EDİRNE

*36	Darülhadis bahçesi mezarlığında Karaman oğullarından Karaman Bey bin Mehmedin kabri kitabesi (taşın iç ve dış yüzleri mürkerr estampajlarıdır)	876	6
-----	--	-----	---

XI. ERMENAK - BALKASON

*37	Balkasonda Kerimeddin Karaman bin Nure türbesi kapısında	—	2
38	Balkasonda Kerimeddin Karaman bin Nure türbesi (Kurânî kitabe)	—	1
39	Balkasonda Kerimeddin Karaman bin Nure türbesi (tarihi kitabenin altında ve bir Kartuş içinde (الامير محمود بن قرمان))	—	2
*40	Ermenakte Camii Kebirin iç kapısı üstünde Mahmut bin Karaman	702	1

[*] Gelibolu karşısında.

36 — T. O. E. M. , Sene : 3, Sa. 877

37 — T. O. E. M. , Sene : 2, Sa. 699

40 — T. O. E. M. , Sene : 2, Sa. 703

Sıra No.		Hicrî sene	Parça
*41	Ermenakte Tol medrese kapısında Musa bin Mahmut bin Karaman	740	2
42	Ermenakte Tol medrese içinde Musa Bey türbesindeki mezar taşlarından ortadakinin dış ve iç yüzlerinde manzum farisî ve gayri tarihî kitabeden	—	3
43	Ermenakte Tol medrese içinde Musa Bey türbesindeki mezar taşlarından sağ taraftakinin yüzlerinde Kurânî kitabeler	—	2
44	Ermenakte Tol medresede yerde yatan bir uzun taşta manzum farisî kitabe (ortadan kırıktır.) (<i>Ermenak - Balkason Kitabe estampajları Milâs jandarma bölüğü kumandanı merhum Hafız Kadri Efendi tarafından yapılmıştır.</i>)	—	1

XII. ESKİŞEHİR

45	Yıkık minare kitabesi. (Gıyaseddin Keyhusrev namına tarihî divanî erkam ile (?))	6 (??)	1
46	Kara Mustafa Paşa, yahut Kurşunlu Camii, (<i>sonra mevlevihane olmuştur.</i>)	—	1

XIII. GEBZE

*47	Çoban Mustafa Paşa Camii yanındaki mezarlıkta Mehmet bin Malkoç namına harap türbede. (Etrafında Rumca Usta imzası.)	787	1
48	Yine oralardaki bir mezarlıkta Cezayir Dayısı Hasan Ağanın mezarı	1219	2
49	Çoban Mustafa Paşa Camiinden Kûfi Kurânî kitabe nümuneleri	—	2

XIV. GÜMÜLCÜNE

50	Bir küçük mezar taşının yalnız tarih kısmı	981	1
----	--	-----	---

XV. HAVZA [*]

51	Hazinedar Firuz Ağa mescidi kapısında (hükûmet konağına zaptolunarak hapisane olmuştur.)	889	1
----	--	-----	---

41 — T. O. E. M., Sene: 2, Sa. 704

47 — T. O. E. M., Sene: 7, Sa. 228

[*] Amasya dahilinde

XVI. İSTANBUL

<u>Sıra No.</u>		<u>Hicrî sene</u>	<u>Parça</u>
	ÇİNİLİ KÖŞK MÜZESİ :		
52	Kudüs'de Nebî Davut mahallesinde 1897 de çıkan büyük kûfi kitabe olup tarihi yok ise de 4 üncü asır sonuna ve 5 inci asır iptidalarına ait bir Abbasî, yahut bir Fatımî, Halifesi zamanı	—	1
*53	Ankarada şimdi yıkılmış olan Kızılbey Camii minberinin Germiyan oğlu Yakup Bey namına kitabesi	699	1
54	Aynı minberin yan kısmında Usta imzası	—	2
55	Ankarada Karanlık Mescidin (yahut Öğle Camiinin) bir kapı kanadındaki Hacı Hasan namına kitabe	—	2
56	Ankarada aynı camiin bir çift kapısı kenarındaki kitabeler	—	4
57	Mısır Çerkes Sultanlarının Halep Valisi olan Özdemirin mezarı	899	2
57 a	Mısır Çerkes Sultanlarının Halep Valisi olan Özdemirin zevcesinin mezarı	893	2
58	Mısır Çerkes Sultanlarının Halep Valisi olan Özdemir ve zevcesinin türbelerinin demir parmaklık kitabeleri	893	4
*59	Sultan Osman II nin (Süslü Kır) adlı atının Üsküdar'da bulunan mermer mezar kitabesi	1028	1
60	1917 de Sultan Ahmet meydanında çıkan namazgâh kitabesi	—	1
	EVKAF MÜZESİ: (Türk ve İslâm Eserleri Müzesi)		
61	Şam'da makamâtı ehlibeyt'ten gelen ağaç kaide üzerinde Kûfi	—	3
	ASKERÎ MÜZE :		
*62	Mısır Sultanı Kaytbay namına top kitabeleri	—	6
	RUMELİHİSARI :		
*63	Zağanos Paşa Kulesi kapısında	856	1
	53 — T. O. E. M., Sene : 1, Sa. 113		
	59 — T. O. E. M., Sene : 15, Sa. 196		
	62 — T. O. E. M., Sene : 8, Sa. 129		
	63 — T. O. E. M., Sene : 2, Sa. 486		

Sıra No.		Hicrî sene	Parça
YEDİKULE :			
64	Girit Fatihî Gazi Hüseyin Paşanın torunu Seyit Halil Beyin ve bunun babası Mehmet Beyin yalnız tarih kısmı	1196 1199	2
XVII. KAHİRE			
65	Mısır'da zuhur etmiş ilk hicrî asırdan ori- jinal papirus	—	4
66	Manzum Arapça Kitabe (<i>Şimdi Atınada Benakis Müzesindedir</i>)	1145	1
XVIII. KÂHTA			
67	Kalede Keykubat I namına büyük kitabe (9 parçadan mürekkep)	628	1
68	Kale kapısında Sultan Kalavun namına uzun kitabe	685	1
XIX. KARAMAN (Larende)			
69	Musa Bey medresesi kapısında Kûfî Kurânî kitabe	—	9
*70	Musa Bey medresesinde Fahreddin Ahmet mezarı	750	3
*71	Musa Bey medresesinde Şemsettin mezarı	753	4
*72	Musa Bey medresesinde Dürrü Huand Hatun mezarı	813	5
*73	Musa Bey medresesinde Halime Hatun mezarı	914	4
74	Musa Bey medresesinde Mustafa Bey (?) tarihsiz	—	2
75	Musa Bey medresesinde isim mevcut olmayan yalnız tarihi olan	854	2
*76	İmarat medresesi yanında İbrahim Bey tür- besinde Kasım Bey mezarının 4 üncü satırı (<i>mezarlar sonradan kırıldı</i>)	888	1
77	İmarat medresesinin kapı kitabesinin üçüncü saturının farisî ibareli son parçası	—	1
*78	Hacı Beyler camiinin duvarında Mısır Türk Sultanları Naibi Hacı Beyler namına	759	1

70 — T. O. E. M., Sene: 2, Sa. 705

71 — T. O. E. M., Sene: 2, Sa. 706

72 — T. O. E. M., Sene: 3, Sa. 824

73 — T. O. E. M., Sene: 3, Sa. 879

76 — T. O. E. M., Sene: 3, Sa. 874

78 — T. O. E. M., Sene: 2, Sa. 707

XX. KARAPINAR [*]

Sıra No.		Hicri sene	Parça
79	Sultan Selim Camii denilen iki minareli camiin manzum kitabesi	971	1
80	Sultan Selim Camii şadırvanı üzerinde kitabe	1004	1

XXI. KAYSERİ [**]

*81	Küllük Camiinde Danişmentlerden Atsuz Elti Hatun kitabesinin son satırı	607	1
-----	---	-----	---

XXII. KONYA

1) MÜZE :

82	Resimli ve kenarındaki tarihten yalnız miat hanesi görülen bir kitabe parçası	4(??)	1
83	Şekerfuruş mescidi kitabesi	617	1
84	Alâeddin Keykubat namına. (Tarihi sağ tarafından noksan.)	—	1
85	Bir tarafı resimli Ahmetşah bin Süleyman namına	684	2
86	Elhüseyn bin Yusuf Kabakulak ismiyle tarihsiz	—	1
87	Kayser bin Mehmet namına yol kitabesi, »	—	1
88	Keykubat I namına tarihsiz kale kitabesi	—	1
89	» » » » » » »	—	1
90	Mimarî tezyinatı havi kitabe parçası	—	2
91	Selçukî kitabe. Yukarda السلطانى alt tarafı noksan	—	1
92	Bir yüzünde süvari resmi, diğer tarafında Taç Veziri Kasım Bey namına mezar kitabesi	738	2
93	Karaman devrinde Hasbey oğlu namına vakfiye parçası	—	1
94	Eski Bezestan'dan menkul Kale kitabesi (Fatih zamanı)	872	1
95	Eski Bezestan kapısının kitabesi (Süleyman I zamanı)	945	1
96	Girift yazıyla farisî kitabe parçası	—	1
97	Beyaz mermer üzerine Selçukî tezyinat	—	1
	2) ALÂEDDİN CAMİİ VE TÜRBEŞİ :		
98	Minberin kapısında Mesut I namına Kûfi kitabe	—	1

[*] Konya dahilinde.

[**] Bu şehrin kitabeleri Halil Ethem Eldem tarafından *Tarihi Osmanî Encümeni Mecmuasında* ve Kayseriye şehrinde neşredilmiştir.

81 — Halil Ethem: Kayseriye şehri, Sa. 32

Sıra No.		Hicrî sene	Parça
99	Minberin üst kısmında Usta imzası	550	2
100	» kapısı etrafındaki kitabenin son kısmı (<i>Kılıç Arslan II zamanı</i>)	—	1
101	» kapısı üstünde Ayet (4 parçadan mürekkep)	—	4
102	Alâeddin Camiinin dışındaki kitabeden 5 incisi	616	1
103	» » » » 7 » (<i>Keykubat I zamanı</i>)	—	1
104	Alâeddin türbesi penceresinin dışında mimar imzası	—	1
3) SAHİP ATA (DARENDE KAPISINDA):			
105	Türbede Sahip Atanın mezarı	684	1
106	» » » oğullarının mezarı	—	2
107	» » » kızı Melek Hatunun mezarı	691	1
108	Sahip Ata medresesi kapısının iki tarafındaki çeşmelerin küfi yazı ile kurânî kitabesi	—	2
109	Sahip Ata medresesi kapısının cephesinde mimarın imzası	—	2
4) NALINCIBABA KÜNBEDİ:			
110	Sahip Ata inşaatından olup (<i>Belediye bu güzel binayı yıktırdı</i>) haricen Kurânî kitabe	—	1
111	Yine aynı kümbetteki mimar imzası	—	2
5) MEVLÂNA (<i>Bugün Müzeye tahsis edilmiştir</i>):			
112	Türbe bahçesinde Kerra Hatun mezarı	686	2
113	Veziriâzam İbrahim paşa namına bir türbenin kapısında	934	1
6) KONYADA BAŞKA MEBANÎ KİTABELERİ:			
114	Akıncı mescidi	607	1
115	Farukiye mescidinin iç kapısı üzerinde mimar imzası ve dış kapısında Keykavus I namına kitabe	611	2
116	Zeyneddin Beşare mescidi	616	1
117	Hoca Fakih yahut Ahmet Fakih türbesinde mezar	618	1
118	Hatuniye medresesi minare duvarında (<i>Keykubat I zamanı</i>)	627	1
119	Musalla civarındaki mezarlıkta Şemsettin Ahmet mezarı	636	1

Sıra No.		Hicrî sene	Parça
120	Musalla civarındaki Parsena mezarlığında Kerimeddin Nahcevanî mezarı	645	1
121	Pir Esat (Şeyh Esat) türbesinde mezar	662	1
122	Karaman caddesi üzerinde Yağlıtaş mezarlığında Abdülkadirin mezarı	664	1
123	Sadreddin Konevî türbesi kapısında	673	1
124	Meram yolu üzerinde Ateşbaz Veli türbesi penceresinde	684	1
125	Şeyh Alaman Harimi kapısında	689	1
126	» » türbesi kapısında	689	1
127	Abdülmümin mescidi (<i>Mağaribe mescidi</i>)	694	1
128	Zevele Sultan mescidi (tarihsiz, belki Keykubat I zamanı)	—	1
129	İplikçi Camii kapısında	733	1
130	Mevlâna civarında Topbaşta çıkan mezar taşı	738	2
131	Taçveziri türbesinde resimli ve yazılı mezar taşı	738	2
132	» » farisî kitabe	—	1
133	» » Taçvezirinin torunu Şeyh Suretî mezarı	749	1
134	Mevlâna civarında Topbaş hanesinde çıkan Eflâki Dede mezarı	761	1
135	Musalla mezarlığında Şücaeddin türbesindeki mezar	790	1
*136	Hacı Hasan Camii (<i>Karaman oğlu zamanı</i>)	812	1
137	İstasyon civarındaki mezarlıkta Şah Paşa Hatun mezarı	814	1
*138	İshak Kâzerunî zaviyesi kapısında (<i>Karaman oğlu zamanı</i>)	821	1
*139	Meramda hamam (<i>Karaman oğlu zamanı</i>)	827	1
*140	Meramda Hacı Hasbey Camii (Hatib oğlu Camii)	—	1
*141	Torgut oğlu türbesi bahçe kapısında	835	2
142	Torgut oğlu türbesinde Pir Hasan mezarı	812	1
143	Pir Es'at (Yahut Pisili) mahallesinde Saraç oğlu medresesinde Parsa İsa türbesi	860	1

136 — T. O. E. M., Sene : 2, Sa. 748

138 — T. O. E. M., Sene : 2, Sa. 748

139 — T. O. E. M., Sene : 3, Sa. 824

140 — T. O. E. M., Sene : 2, Sa. 749

141 — T. O. E. M., Sene : 3, Sa. 826

Sıra No.		Hicri sene	Parça
144	Şemsi Tebrizî civarında Selim I Çeşmesi	926	1
145	Piri Paşa Camii	930	1
146	Çadır Çeşme kitabesi (<i>Süleyman I zamanı</i>)	944	1
147	Musallanın kapısında Hasan Paşa namına	948	1
148	Musallada Kadı Seracettin türbesinde Şeyh Halilî namına	998 ve 1006	1
149	Ovalıoğlu camii minaresinde Mehmet Paşa namına	1171	1
150	Nakip oğlu Camii	1178	1

XXIII. KUDÜS

151-155	Sahratullah kubbesinin içindeki hatılların kabartma kitabeleri (Fatımiyeden Elhakim Biemrillah zamanında kubbenin tamirine dairdir. <i>Gayet mühim</i>)	413	5
156	Haremi Şerif kenarında Elgadiiriye medresesi köşesinde ve avluya nazır bir odanın iç tarafında olup Dulkadır oğlu Nusreddin Mehmedin zevcesi Mısır Hatun namına	—	2

XXIV. KÜTAHYA

(Bu estampajlar Mimar Asım Bey tarafından yapılmıştır)

157	Yoncalı Kaplıca	631	2
158	Balıklı Camii	634	1
159	Hızırlık kitabesi	641	1
*160	Vacidiye Medresesi	714	1
161	Kalei Bâlâ Camiinde mezar taşı	738	2
162	Kale eteğinde Yeni Çeşmede mezar taşı	768	1
*163	Kalei Bâlâ Camii kitabesi	779	1
*164	Kurşunlu Cami	779	1
*165	Balıklı Camiinde başka kitabe	783	1
*166	Germiyan oğlu Yakup Çelebi vakfiyesi	814	1
*167	İshak Fakih Çeşmesi	823	1

160 — T. O. E. M., Sene : 1, Sa. 126

163 — T. O. E. M., Sene : 1, Sa. 115

164 — T. O. E. M., Sene : 1, Sa. 126

165 — T. O. E. M., Sene : 1, Sa. 127

166 — T. O. E. M., Sene : 1, Sa. 116

167 — T. O. E. M., Sene : 1, Sa. 123

Sıra No.		Hicri sene	Parça
168	Seyit Nurettin Camii	825	1
*169	İshak Fakih Camii	837	1
*170	İmaret Mescidi (<i>Germiyan Bey Camii ve medresesi</i>)	844	2
171	Hisar Bey Camii	893	1
172	Menzilhane Kitabesi	912	1
173	Namazgâhda mezar	929	1
174	Koru Çeşmesi	952	1
175	Rüstem paşa (<i>yahut Balıklı</i>) hamamı	956	1
176	İstasyon civarında Ali Ağa çeşmesi	964	1
177	İstasyon civarında Ali Ağa çeşmesi ittisa- linde büyük namazgâh taşı	729	10

XXV. LEYNE [*]

(*Ermenak estampajları gibi Hafız Kadri Efendi tarafından yapılmıştır*)

178	Menteşe oğullarından İlyas Bey camiinin yanında duran bir zaviye kitabesi	770	1
179	İlyas Bey Camii	920	1
180	Şah Paşa Hatun mezarı	742	3

XXVI. MERMERİS

(*Hafız Kadri Efendi yaptırmıştır*)

181	Süleyman I binası olan harap misafirhane	952	1
-----	--	-----	---

XXVII. MERZİFON

*182	Muineddin Pervane namına bir cami kitabesi (<i>yıkılmıştır</i>).	663	1
183	Fatih Mehmet II namına bir kitabe	—	1
184	Vezir Mustafa Paşa namına çeşme	1093	1

XXVIII. MİLÂS VE BEÇİN

(*Milâs Jandarma Kumandanı Hafız Kadri Efendi tarafından yapılmıştır.*)

185	Beçin kalede Gazi Ahmet medresesi.	777	1
-----	------------------------------------	-----	---

169 — T. O. E. M., Sene: 1, Sa. 127

170 — T. O. E. M., Sene: 1, Sa. 128

[*] Muğla dahilinde.

182 — T. O. E. M., Sene: 8, Sa. 42

<u>Sıra No.</u>		<u>Hicri sene</u>	<u>Parça</u>
186	Milâsta Mentеше oğlu Gazi Mehmet Bey Camii (Ulu cami)	780	9
187	Aynı camiin mermer minber kitabesi	781	1
188	Beçin kalede Gazi Ahmet Beyin türbesinde kendisinin mezar kitabesi	797	8
189	Beçin kalede Gazi Ahmet Beyin mezar taş- larının kenarlarında hattat imzası	—	6
190	Beçin kalede Gazi Ahmet Beyin mezarı yanında Fatma binti İlyas namiyle bir mezarın kitabeleri	823	3
191	Beçin kalede Gazi Ahmet Beyin yanı başında bir mezarın noksan kitabesi (gayri münteşir)	—	2
192	Beçin kalede Ahmet Gazi türbesinden biraz uzak Ömer bin Hamza paşa namına kitabe	814	2
193	Milâs'ta Hacı İlyas'ta Mentеше oğlu Orhan Bey kitabesi	730	3
194	Milâs'ta Hoca Bedrettin medresesinde küçük mescit	—	2
195	Beçin kalede bir Hatun mezarı	837	4
196	Milâsta Şeyh köyünde Buhari Halifesi Seyit Mehmet türbesi	958	1
197	Beçin kalede harap cami yanında	—	1
198	Milâsta Şeyh köyünde Seyit Mehmet türbesinde Bedreddin mezarı	884	2
199	Şeyh köyünde Abdurrahman türbesi	1030	1
200	» » » » dahilinde yalnız tarih	1025	1
201	Milâsta Hoca Piruz Camiinin kapısında Yıl- dırım Bayazıt namiyle	797	4
202	Milâsta aynı camiin kapısının yan taraf kitabeleri	—	3
203	» » » mihrabının yan tarafında imzalar	—	1
XXIX. MUĞLA			
204	Camii Kebir, (Mentеше oğlu İbrahim B. namına)	745	1
205	Muğlaya yakın Ula yahut Uğla'da yeni cami	978	1
206	» » Ula'da Ulu cami	895	1
XXX. NİĞDE			
207	Kalede Alâeddin camii karşısında İbni Hatır çeşmesi	666	1

Sıra No.		Hicri sene	Parça
*208	Ak medrese (<i>Karaman oğlu zamanı</i>)	812	1
*209	Sunğur Bey camii (Camii Kebir) (<i>Karaman oğlu zamanı</i>)	874	3

XXXI. NİKSAR

210	Melik Gazi yahut Ahmet Gazi türbesinde mahfuz Danişment'lerden Yağlıbasan namına bir bina kitabesi	552	2
211	Melik Gazi türbesinin dış kapısında	612	1
212	Kulak Tekkesi yahut Alemdar türbesi kapısında Kûfi (Arslan Toğmis namına)	—	1
213	Melik Gazi türbesi kapısı üzerinde tarihsiz	—	1
214	Alemdar türbesinin aksamından olup yerde yatan Kûfi yazılı mermerlerden nümune	—	1
215	Çöreği büyük medresesi kapısında (Efrasyab namına)	—	1
216	Çöreği büyük medresesi kapısı altında Firdevsi'den iki beyit	—	1
217	Melik Gazi türbesi hazinesinde İbrahim bin Abdullah mezarı	892	1
218	» » » » Alaybeyi oğlu Ali Ağanın mezarı	1176	1

XXXII. SAMERRA [*]

219	Samerra Camii kapısının sandal ağacından olan etraf çerçevesinin uzun kitabesinden bir parçadır ki Abbasi Halifesi Ennasır lidinillah Ahmed'in ismi okunur tarih daha mevcut ise de estampajda görünmez	606	3
220	Aynı camiin kapısının arkasındaki bir küçük odada bulunan ve 12 İmamın isimlerini havi Kûfi kitabeden bir parçası	—	1

XXXIII. SAMSUN

221	Kale mescidi kapısında İhsan Ebu Sait namına Nuyan Timurtaş tarafından	723	1
-----	--	-----	---

208 — T. O. E. M., Sene: 2, Sa. 747

209 — T. O. E. M., Sene: 3, Sa. 873

[*] Bağdat civarında.

XXXIV. SEYİT BATTAL GAZİ

Sıra No.		Hicri sene	Parça
222	Mescit. (Keyhüsrev zamanında yapılmış ve Bayazıt II tarafından tecdit edilmiştir.)	604 ve 917	1
223	Seyit Battal türbesi dış kapısında Bayazıt II zamanı	917	1
224	Seyit Battal türbesi ikinci mezar kapısı	921	1
225	Seyit Battal nahiyesinde Şucaeddin Veli türbesi	921	1

XXXV. SİNOP

(İsfendiyar Oğulları Türbesi Alaeddin camii bahçesinde..)

226	Taybağa mezarı	695	1
227	Bayazıt bin Âdil Bey	787	1
228	İsfendiyar Bey bin Kötrüm Bayazıt	—	1
229	İskender bin Kötrüm Bayazıtın kızı Tora Hatun	843	2
230	İsfendiyar bin Bayazıt	843	3
231	Sait Baha Hatun Binti Sultan İsfendiyar	846	4
232	İbrahim bin İsfendiyar	847	4
233	İbrahim'in validesi (ismi yoktur)	849	2
234	Yahya Bey Bin Sultan İsmail	864	3

XXXVI. SİVAS [*]

*235	Bruciye medresesinin medhalindeki madal-yonlardan sol taraftakidir. Bu medrese 670 senesindedir.	—	1
------	--	---	---

XXXVII. TARSUS

236	Ulu Cami minaresinin kapısında Mısır Sultan-larının valisi Aksonkur Ennasiri namına	764	1
237	Aynı camiin mermer minberinin kapısında Ramazan oğlu İbrahim bin Piri namına olan kitabenin yazısı	987	1

[*] Sivasın büyük bir kısım kitabeleri Corpus'de Halil Ethem Eldem tarafından neşredilmiştir.

235 — M. van Berchem et Halil Edhem : Matériaux pour un Corpus Inscriptionum Arabicarum. III / 1. (Sivas, Divriği, Tekkeh, sa. 27)

XXXVIII. TOKAT

Sıra No.		Hicri sene	Parça
*238	Çukur medrese yahut Yağıbasan medresesi	—	1
*239	Selçuklardan Üç Kardeşler namına büyük köprü kitabesi	648	2
*240	Selçuklardan Üç Kardeşler namına Sefer paşa türbesi yahut Boynu Eğri tekkesi kitabesi	649	1
*241	Alaca Mscidde çeşme kitabesi	67(?)	1
*242	Vezir Ahmet paşa mescit ve türbesi kapısında Gıyaseddin Mesut II zamanından üç satırlık kitabenin tarih kısmı	687	1
*243	Darüssüleha denilen Sünbül Baba zaviyesi kapısında	691	1
244-245	Darüssüleha denilen Sünbül Baba zaviyesi kapısındaki hücrelerin üstünde küfi ile الله - محمد	—	2
*246	İlhanlar devrinden Sen Timur Türbesi (Ulcaytu Hüdabende zamanı)	713	1
*247	Hamza Bey Mescidi kapısında (Çelebi Sultan Mehmet zamanı)	815	4
*248-249	Meydan Camii yahut Hatuniye kapısında sağ ve sol taraflarda yuvarlak kitabe	891	2
*250	Alaca Mescitte Osmanlı Kitabesi	911	1
*251	Kemer Ali Paşa tesmiye olunan camiin yanındaki türbenin mezar kitabesinden yalnız birinci satır. (Sonunda tarih vardır)	980	1

-
- 238 — T. O. E. M., Sene: 6, Sa. 587
 239 — T. O. E. M., Sene: 6, Sa. 641
 240 — T. O. E. M., Sene: 6, Sa. 644
 241 — T. O. E. M., Sene: 6, Sa. 645
 242 — T. O. E. M., Sene: 6 Sa. 647
 243 — T. O. E. M., Sene: 6 Sa. 650
 246 — T. O. E. M., Sene: 6 Sa. 728
 247 — T. O. E. M., Sene: 6 Sa. 734
 248-249 — T. O. E. M., Sene: 6 Sa. 743
 250 — T. O. E. M., Sene: 6 Sa. 748
 251 — T. O. E. M., Sene: 6 Sa. 750

XXXIX. TRABZON [*]

Sıra No.		Hicrî sene	Parça
*252	İç Kale Camiinde Şadırvan kitabesi (Bayazıt II nin oğlu Abdullahın valiliği zamanında annesi Şirin Hatun namına yapılmıştır)	875	1

XL. UZUNKÖPRÜ

253	Köprünüh ilk inşası Murat II nin saltanatına ait (<i>gayet mühim</i>)	849	1
254	Köprünün Mahmut II nin zamanına ait kitabesi	1238	1
255	Köprüde tarihsiz küçük kitabe	—	1

XLI. ÇORLU

*256	Mısır Memlûk Sultanlarından Tumanbay II namına mermer kitabe olup Çorluda bulunmuş ve 1934 te İstanbul Asarâtika Müzesine naklolunmuştur.	922	1
------	---	-----	---

XLII. SAKIZ

257	Sakızın Piyale Paşa tarafından fethine dair milâdî 1566 ve hicrî 973 tarihli kitabe		1
-----	---	--	---

[*] Trabzon'un diğer kitabeleri *Tarihi Osmanî Encümeni Mecmuası*nda Halil Ethem Eldem tarafından neşredilmiştir.

252 — T. O. E. M., Sene; 8 Sa. 332

256 — Halil Ethem: Mısırın son Memlûk Sultanı Melik Tumanbay II adına Çorluda bulunan bir kitabe, İstanbul, Devlet Matbaası, 1935.

